

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ НАРОДНИХ СОЮЗІВ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРІ ЦЕНТИ. РІК ХЛІ. Ч. 13. Джеран Сіті, Н. Дж., середа, 18 січня 1933.

VOL. XII. No. 13. Jersey City, N. J., Wednesday, January 18, 1933. THREE CENTS.

РУЗВЕЛТ ПРО ЗМІНЕНИЙ ВИГЛЯД ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ

НЮ ЙОРК. — Нововибраний президент, Френклін Рузвелт, подає, що ми маємо тепер в Америці 12,000,000 безробітних. Каже, що говорить це на підставі інформації, які одержав від одного з найбільших американських економістів.

Заразом твердить, що в промислі й бізнесі є вже зворот до лішого, та що є надія, що в короткім часі більше людей дістане заняття. Але, кажє Рузвелт, коли би навіть усі фабрики працювали «з цілою парною», то всетаки мала би ми ще 5,000,000 безробітних. Супроти того треба старатися дати безробітним роботу в інший спосіб. А саме треба об'єктувати міста й звертати населення на села, як там на ферми. Злучених Держави, кажє Рузвелт, якщо мають дати роботу всім безробітним, мусять набратися іншого вигляду.

АМЕРИКА НЕ ВИЗНАЄ МАНДЖУРІЙ.

ВАШИНГТОН. — Вашингтонський уряд, а зокрема секретар стейту Стімсон, повідомили заграничні посольства, які і рідні держави, що політика Америка супроти Далекого Сходу остається незмінною. Супроти того Злучених Держави обстоюють далі непарушність Китаю і політику отвертих дверей. Всієї територіальної зміни, що порушують на Далекім Сході договір 9 держав чи Паризький договір, не можуть числитися на згоду Америки.

Кажуть, що отсе американське становище з'ясовано тепер на те, щоб об'єктувати Лізі Націй, зглядно Комітетовою 19. вирішення становища Ліги супроти відірвання Маньчжурії від Китаю та дальшого наступу Японії на Далекім Сході.

РЕКОРДОВИЙ ПЕРЕЛІТ ЧЕРЕЗ ПОЛУДНЕВИЙ АТЛАНТИК.

НАТАЛЬ (Бразилія). — Жан Мермо висів з літака «Рейнбов» разом з 6 товаришами, переїздивши Полудневий Атлантик, з Африки до Бразилії, на протязі 14 годин. Переліт в 1,962 милі. Летіли 140 миль на годину.

ЩЕ РАЗ ОБРАХОВУВАТИМУТЬ ГОЛІСІ МЕК КІ.

НЮ ЙОРК. — На приказ судді Найвищого Суду, Гамера, комісія переглядає всі виборні машини всіх округів, щоби ще раз перерахувати голіси, дописані на картках, а віддані на бувшого тимчасового мейора Мек Кі.

КАЖЕ, ЩО АМЕРИКА ПОСТУПАЄ ТАКСАМО ЯК ЯПОНИЯ.

ПРИНСТОН (Ню Джерзі). — Реймонд Бюл, дослідний директор «Форен Палісі Асоційейтс», говорить до паціфістів про те, чому Злучени Держави і Ліга Націй не можуть здержати Японії від інтервенції в Китаю. Він казав, що Злучени Держави допустилися таких самих інтервенцій у Коломбі, Санто Домінго і Гаїті. В тих то державах доволка Карібейського моря Злучени Держави установлюють нібито якісь уряди, котрі є цілковито залежні від Вашингтону. Злучени Держави, говорив Бюл, відмовилися теж віддати справи тих держав до вирішення міжнародному суду. Вони, як от установлення військової влади в Санто Домінго в 1916 р., нарушили самі міжнародні договори. Щойно Гурверова адміністрація почала заявлятися проти інтервенції Злучених Держав на Карібейських водах.

НОВИ МАНЕВРИ ФЛОТОВИ.

ВАШИНГТОН. — Дня 6 лютого зачнуться маневри флоту на західнім побережжю Каліфорнії.

ЛІЦИТУЮТЬ ФАРМИ ЗА ПОДАТКИ.

ВАШИНГТОН. — У 1932 р. погіршилося матеріальне становище фермерів до той міри, що за самі залежні податки виставлено на ліцитування вдвоє більше фарм ніж у 1931 році.

НУЖДА БЛОКОВНИЦЬКИХ РОБІТНИКІВ ЗБІЛЬШУЄТЬСЯ.

НЮ ЙОРК. — Чим довше триває депресія, тим більше пропорціонально зростає нужда серед блоковницьких робітників. Вони зночотку здержувалися від побирання допомоги, а тепер 28% безробітних, що живуть тільки з допомогою, є блоковницькі робітники.

ХОТІВ ПІДКУПИТИ ПОЛІСМЕНА.

НЮ ЙОРК. — Джан Прет мол., син конгресмени Рут Прет, відповідале перед судом за те, що давав полісменові \$10, щоби його підкупити. Полісмен здержав Прета у Джексон Гаїтє за те, що їхав автомобілем 44 миль на годину.

РАТУЮТЬ ЗАКУПЛЕНІ ЧУЖИНЦЬКІ БОНДИ.

НЮ ЙОРК. — Американці, що закупили чужинцькі бонди головно німцями й держав Полудневої Америки, закладають Охорону Раду, яка має стерегти їхні інтереси, бо тепер вони не одержують ні процентів, ні капіталу й не звертають.

Акцію ту розпочав «Американ Інститут оф Конзотінг Інджінірс». Усіх чужинцьких бондів закуплено в Америці на \$1,700,000,000.

UKRAINIANS HAIL TWO EXECUTED BOYS AS MARTYRS.

KILLED BY POLAND AS TERRORISTS.

(Chicago Tribune Press Service).

LWOW, Poland, Jan. 13.—Religious devotions swept Poland on the eve of the recent execution of two young Ukrainian nationalists, convicted by a court martial of murder. The youths went to the gallows for a crime committed in the name of patriotism. Churches throughout the nation were crowded with people praying for the youths hours before the two were hanged.

The executed pair were Dymitr Danilyshyn, 22, and Wasil Bilas, 21, who held up and robbed the Grodek Gajcielskii postoffice in an attempt to secure funds for the Ukrainian Nationalist organization, the leaders of which live in Germany and Switzerland. A policeman was killed while they were attempting to escape. A third youth, Marjan Zurawowski, 26, was also sentenced to death, but he received an eleventh hour commutation. He is serving 15 years in prison.

REGARDED AS HEROES.

The Greek churches of Lwow were filled hours before the executions. The crowds were made up mostly of high school and university students. The same observance took place in every Ukrainian home, in the mansions of the wealthy, and in the outlying hills of the peasants. The boys were bandits in the eyes of the law, but to the 40,000,000 Ukrainians in Poland and other countries they were national heroes.

The new Polish court procedure has closed executions to everybody except a few officials. No newspaper men are officially admitted. The present case was the twenty-ninth Ukrainian political trial in Poland in a year.

When the judges signed the order for the execution of the trio the prosecuting attorney went at once to their cells. He found them at their last meal, a baked hen sent by their families. The boys were unperturbed. After the meal they talked and sang Ukrainian folk songs.

SPEND NIGHT WITH PRIEST.

Then the Ukrainian priest, Dr. Bohdan Lypski, arrived. He remained the entire night with them, praying and singing psalms in front of lighted candles. A few minutes before 5 o'clock on the following morning Bilas' peasant mother arrived to see her son for the last time.

Outside the prison a huge crowd had assembled. It was dispersed by police. At 6:30 a. m. Danilyshyn appeared in the courtyard with two officials. He walked leisurely to the gallows, raised his head for a long look, mumbled the few steps alone, and in a few seconds was dead. A quarter of an hour later Bilas followed.

There was one episode in the case even more tragic to the boys than their execution. As they fled from the scene of the crime they were surrounded in the village of Worn by an angry mob of Ukrainian peasants who, thinking they were thieves who had robbed the village cooperative store, beat the boys with sticks and stones. When police rescued them Danilyshyn, covered with blood, exclaimed: "We are dying for Ukraine and you are killing us."

Chicago Daily Tribune, Saturday, January 14, 1933.

АВТОМОБІЛЬНИ КАТАСТРОФИ.

Останньої неділі було в Ню Йорку багато автомобільних колізій, наслідком яких згинуло 4 особи. Одна особа згинула в автомобілі, який ударив у стовп пізземної залізничі.

ПРИМХИ ПРИРОДИ.

На парискім шорінім ярмарку сензацією є тепер жінка з чоловічим виглядом. Парі Барбетті має велику борозу та нос, які виключає дотори. Під цим італійським псевдонімом скривається Полька з околиць Чештохови, Агіншка Калажа.

ЗРЕВІДУВАЛИ ТУРЕЦЬКОГО АМБАСАДОРА.

Підчас повертуту з відпустки турецького амбасадора в Москві, Гусейна Рагіб-бея, ревідували брутально у московській митни коміра, а одеська комерса задержала його кулки. Митарі повололися з турецьким амбасадором дуже ординарно. Ця справа стала голосім дипломатичним скандалом. Комісар далі акзордонної торговлі, Розенфельд, покарав винуватого директора одеської комери 30-денним аретом і усунув його зі становища.

ДОТЕПНА КОНТРАБАНДА.

Бандя катрабандистів у Німеччині мала постіпне порозуміння зі спільниками у Голандії щодо крадіаєв ат. Коли хотіс із Голандців хотів дістатися дешево гарне німцєвє атто, називав марку та ціну, і тоді таке авто цєзало з німцєвої вулиці або гаражді і переїжджало до Голандії. Не диво, що поліція не могла такового авта знати. Так у короткому часі цєзало з Німеччині добрих 1,700 авт.

ПОВОРОТ НЕВІЛЬНИЦТВА В СОВІТАХ.

Повідомляють з Москви, що спеціальна комісія комуністичної партії опраповує тепер справу ужиткування робітників і урядовців вільного часу.

Організація відпочинку виглядає так: Згідно з тією організацією приватне життя робітників і урядовців буде стисло контролювано. Квєстия тієї та театрів буде стисло унормована і робітники не будуть могли довільно вибирати собі ким та театрів, але мусятьтму ходити до тих ким та театрів, до яких їм кажуть іти. Шодо решти вільного часу, то робітники та урядовці мусятьтму давати докладний звіт, що у тому часі вони робили.

Як бачимо, терпуться часи, коли панувало невільництво та коли найвищий крок раба був залежний від пана. Ось до чого доводить у практиці «боротьба клас».

ВІСВІТОВО ПОЧТОВОГО ФУНКЦІОНАРА.

У валодницьких новітх вбито почтового функціоняра, що перевозив пошту з Сулкової до Кальварії. Невідомі справці зарабали йому 4,000 зол.

ВЕЛИКИЙ ФОТОГРАФІЧНИЙ ВІНАХІД.

Група англійських хеміків з фабрики фотографічних плит в Ільфорд зробила великий винахід. Винайшли там фотографічну плиту таку чутливу, що завдяки їй можна бачити знімки на далеку віддалі. Тимсамим фотографічний апарат відграє велику роль у найбільшій війні. Нова плита улаждана з хемічної налі, на яку діють головно ультрачервоної промінні. Саме вона дозволяє робити знімки без світла, уночі, підчас густої мряки.

БЕЗВАРТИСНІ РОМАНИ — ПРИЧИННОГО РИЗВОДУ.

Недавню в берлінському суді відбувусе цікавий розводний процес. Домагалася його дружинка, а як причину розводу подавала те, що її муж, не маючи ніякого письменницького талану, лише безвартисні романи й з того приводу доходить кожного дня до сварки між ними. «Коли я виходила замуж — казала вона — мій муж був дипломатом. Але після шлюбну все змінилось. Муж покинув дипломатичну службу, а що був добре ситуванний, почав писати романи. Мене обманули. Я сподівалася, що буду дружиною визначного колащ чоловіка, а не зовсім неталановитого повіствяра». Німецькі часописи не пишуть, чи берлінський суд розвів по другий.

НЕДОРУЧЕНІ ЛИСТИ І ПОСИЛКИ.

У Польщі за 1932 р. не доручила почта у краю 218,187 претметів, у цьому 173,395 листів і листівок, друків і товарових аркащів 43,216, пакоч 1,545. З чужини до Польщі вернулися недоручені 29,194 посилок, більш половини листів і листівок. 27,647 чужинних посилок у Польщі зовсім не доручили.

ВБІВ ПАЧКАРА.

У Висоці Венікї (пов. Сінік) функціонар митної сторожі Антін Петрика вбив пачкара Михайла Кузєляка, що перепачкувавв мішок роданок.

ПЕРЕХОДЯТЬ НА УНІО.

Кравська польська прєса повідоляє, що в Рівні на Волинї 600 православних Українців підписали подання, що бажать перейти на унію, бо не можуть довше дивитися на анархію у православній церкві.

КОМУНІСТИ ВИННІ В РОЗВАЛІ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

СТАЛІН ПРИЗНАЄ, ЩО КОМУНІСТИ НЕ СПРАВИЛИСЯ ЗІ СВОЇМИ ПЛЯНАМИ І ЗАВДАННЯМИ.

МОСКВА (СССР). — Ще від часів Леніна не було в комуністичних колах такої промови, яку тепер виголосив Сталін на засіданню Центрального Комітету Партії. Сталін поставив питання; що є але з збором для держави збіжа? На це питання він сам же й відповів, що причина всіх невдач на хліборобському фронті лежить не в селянах, не в протинниках комуністичної влади й не в клясовім ворозі, але в самих таки комуністах.

Комуністи, разом з самим Сталіном, не зрозуміли того, що селянство скорше буде провадити своє збіжє по високих, вільних цінах, ніж здавати його по низьких цінах, які установлює держава. Комуністи думали, кажє Сталін, що, загнавши селян у колективні господарства, вони вже виконали своє завдання й здійснили соціалізацію сільського господарства, й що колективи вже є соціалізм. Комуністи не зрозуміли того, що коли в колективних формах їм легше вилити на маси, то одночасно й ворогам комуністичної політики також легше розповсюдити свої ідеї серед селянства, зібраного в колективах, ніж серед селянства, розділеного на окремі господарства.

Увесь характер промови Сталіна був той, що причини всіх невдач у комуністичній політиці серед селянства треба шукати в самій комуністичній партії, а не серед селянства, чи взагалі серед ворогів комунізму. Це Сталін кілька разів підкрєплював у своїй короткій, але ядєрній промові.

СУДЯТЬ КОМІСАРІВ ЗА НЕВДАЛИЙ ЗБІР ЗБІЖКА.

БЕРЛІН (Німєччина). — По наказу Центрального Виконавчого Комітету поставлено перед суд більше як 100 комісарів, яких обвинувачено за невдачу збору збіжжа. Найбільше комісарів погало під суд на Україні, в Поволжї та в Західнім Сибірі.

В Нижнеудинську (на Уралї) вже розстріляно чотирох комісарів заготовлі збіжжа. Їх обвинувачено в саботажі. При всій недостачі збіжжа багато його лишилося незібраним. У деяких районах воно погнило на полю, або зерно було звалене під відкритим небом і замокло, померзло й загинило. Директор колхоза Базакінськ над Волгою, не маючи можливості в призначений час зібрати збіжжє, щоб пожити осінні посіви, спалив на них 800 акрів пшєнниці. Тепер все більше вивисються застрашаний спосіб господарювання большевицьких комісарів заготовлі харчів для радянської держави.

ВЕЛИКИЙ КОМУНІСТИЧНИЙ ПРОЦЕС У ФІНЛЯНДІ.

ГЕЛЬСІНГФОРС (Фінляндія). — В Або почався небувалий великий судовий процес проти комуністів. Перед суд поставлено 78 комуністів, переважно юнаків та молодих дівчат. Обвинувачено їх у протидержавній діяльності та у воєнним шпигунстві на користь радянської Росії.

Слїдство установило, що Фінляндія як кишить від агентів російських комуністів, які скрив старують закладати комуністичні ячейки та групи, затягуючи в свої тенети часто таку молодь, яка навіть не розуміє, що вона робить. Суд протягнеться кілька днів.

КОНФЛІКТ МІЖ ЦАРЕМ БОРИСОМ І ВАТИКАНОМ.

СОФІЯ (Болгарія). — Цар Борис, який є жонатий з донькою італійського короля, римо-католицькою, охрестив свою першу дитину, доньку, по православному обряду. Як відомо, Болгарія є православна країна, а її конституція вимагає, щоб царський дїм був православний. Сам цар Борис, син римо-католика й римо-католички, був охрещений по православному обряду.

Папський представник у Болгарії заявив перед урядом і царем рішучий протест проти охрещення народнонародженої княгини по православному обряду. Кажуть, що цар Борис прирік у Ватикані перед своїм одруженням, що діти будуть виховані в римо-католицькій релігії. Тепер він це рішення змінив, бо так вимагають інтереси династії та держави. Можливо, що сам папа також заявить свій протест, що може викликати конфлікт між Ватиканом та Болгарією.

ЛІГА НАЦІЙ НАТИСКАЄ НА ЯПОНІЮ.

ЖЕНЕВА (Швайцарія). — Комісія дев'ятинація рїшила домагатися від Японії виявлення на протязі 48 годин бажання й згоди покінчити мирним шляхом переговорів з Китаєм і конфлікт у справі Маньчжурії. Кажуть, що таке рїшення комісії прийняла під натиском Злучених Держав.

Одночасно думают, що Японія знову знайде якийсь викрут і відтягне далі дебати в Лізі Націй у справі Маньчжурії та її конфлікту з Китаєм. Тимчасом у Маньчжурії вона підкачє певні свої воєнні пляни.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

«ЦЕРКВА Я МИ», ЧИ НАША МОВА?

Герст, власник багатьох часописів у різних містах Західних Держав, великий патріот, писав у минулі роки в своїй газеті „New York American“ про важливість слова „інтернаціональний“ у назвах різних підприємств в Америці. Він остро виступав проти тих, хто свідомо чи не свідомо вживав ці слова. Він додавав у свою похід якийсь критичний прохвилювання і чистоти американської душі та її чужинності, додавав спробу сквернувати їх у якийсь невідомий бік. Як шкідлив Америці, Герст не на сторожі чи до американських засад. Він не американський націоналізм, Доброду і зріст Америки, всього американського — це його мета. „America first“ — це його погляд. Тому він виступав на сторінках своїх часописів проти чужинських впливів, в чім би вони не виявлялись: чи то в назвах, чи в думках, поучаннях, чи в мові. Хоч все Америка та її життя є збудовані на чужинських корнях, то ніхто не бере йому його постоювання за зле. Що би Герст, чи його співробітники зробили, коби до його надіслав якийсь листок з цього часу в англійській, значиний, мові, але переповнений чужинськими словами, незрозумілими для пересічного читача? Чи він помістив би його?

Такі думки промайнули в мой голуби, коли я прочитав статтю п. Е. Ляховича, „Церква я ми“, поміщену в „Свободі“ ч. 6, з дня 10 січня с. р. До змісту цієї статті мало маю що сказати, бо признаюсь, що її мало розумію, тим більше, що там говориться про „ідеї високі питання, як Бог і віра“. Знаю однако, що це питання є старе, як сам світ і людство, і що тисячі і тисячі різних книжок списано про нього, освітлено під різними кутами поглядів, притисовано до різних явищ і проявів людського життя. Але ні один з великих учених „Бога за бороду ще не спіймав“! Мене, як Українця, цікавить,

щодо цієї статті особливо одне питання: якою мовою ця стаття написана? Звичайно, що мовою „esperanto“ у шість мов назвати не могу, бо більше другого боку, в українській мові було якось дивно зустріти таку чужеродну мову. Питання чистоти української мови для мене не є байдужим, і з цієї причини забираю слово.

Пан Е. Ляхович у своїй короткій статті, приблизно на 1,200 слів, ужив приблизно 175 чужинських слів. Більшість з них в українській мові не є приняти і протинні самому духу та будови мови. Приблизно на менше як сім слів припадає одне чуже слово, або чужинського походження. Яка ціль такого поступованя і поведіння з тим найдорожчим, що ми маємо, себто з нашою мовою? Нема ніякого оправданя, нема ніякої причини, нема найменшої потреби так зачужувати її, зневажати мову. В українській мові я так є повною ріжниською словесних і польських слів зворотів, які повинні бути вкорінені. Але це не значить, що на місці них повинні бути ажвинні яксь латинські, німецькі, французькі чи які там інші чужі слова. Звичайно, багато з нас вживає якесь чуже слово, як „латриот“, „нація“, „ідея“, і т. п. в розмовах чи письмі, і то не тому, щоб показати гостроту свого розуму, але просто з недбалості, або звички, а іноді з koniecznosti. Але вживати чужі слова так, як п. Ляхович вживає — то це не є недопіння своєї власної мови.

Наприклад, п. Ляхович пише: — „Правді віри містяться в трансцендентних, герметичних замкнених аксиомах, до яких можна ввестися тільки шляхом чистого знання, чи раціональних калькуляцій“.

В цім реченні, як Бог і віра, знаю однако, що це питання є старе, як сам світ і людство, і що тисячі і тисячі різних книжок списано про нього, освітлено під різними кутами поглядів, притисовано до різних явищ і проявів людського життя. Але ні один з великих учених „Бога за бороду ще не спіймав“! Мене, як Українця, цікавить,

хочив ужив чотири чужі слова. А далі: — „З атеїзму через раціоналізм, матеріалізм, скептицизм, цинізм — вони все доводять до повного нігілізму, а це значить також до власного заперечення“.

На двадцять слів речення п. Ляхович ужив аж шість чужих слів. І так на протязі цілої статті... Що за чудова мова і які високі звороти!... Хто є переконаний, що той, хто читає цю статтю, її не розумів. Читали її головно наші робітники, бувші шкільні і хоч тут їх освітній рівень є трохи вищий ніж у краю, то це не дає ніякого оправданя звертатися до них в чужеродній мові. Кождий читач хоче знайти в часописі позитивну для свого розуму й душі, а не отрую. Стаття „Церква я ми“ є через мову „ні Богови, ні свічка, ні чортові конєра“! Не розуміючи слів, тяжко зрозуміти речення; не розуміючи речень, годі зрозуміти і цілу статтю. Отже яка ціль писати і друкувати її? Хіба тільки на те, щобати лати зразок, як можна зачужити нашу прегарну, гучну й багату мову, якою наша простий парід уміє, і може вразити повно й досконало найглибші прояви своєї душі і серця. Невже інтелігентний так тяжко вивити гостроту й глибину свого розуму в чистій українській мові?!

Якщо п. Ляховичеві бракувало українських слів, або зворотів, то чому він не вдався за допомогою до Шевченка або Франка? А колиб і вони не допомогли, то тільки одна дорога лишається, це — на село... На село не „людєй дурити“, як каже наша приказка, а за наукою, за недостаточними словами й зворотами.

Українське село і сільня воно творило й творить підвалини української мови. Український селянин і тільки він учить нас всіх українських слів і зворотів. На нас же лежить повинність і обовязок ці слова, речення і звороти оглядати й облягодорити. Українська мова не потребує чужих слів, і кожда свідомо одинця повинна їх відтекувати. Досить, що ми маємо чуже врно, і будемо його мати так довго, як довго будемо переконані, що наше є чуже, а чуже є наше. Може — це середник до народної душі, бо вона є й втівар. Як ж можна мовою п. Ляховича промовити до української народної душі? А українська народна душа є жива й чиста, тому й мову розуміє тільки чужою й чисту. Також на село за порадою, наукою і якутими, а не до словників чужих слів і думок. Хто знає, чи село не відповість і на питання „Церква я ми“. Але коли ми будемо „мудрствувати лукаво“ то нам скажуть: „Добра ваша каша, але не дурить Панає!“

М. П. Петренко,
Джерзи Сіті, Н. Дж.

(Статтю п. Ляховича перекладано з журналу „Самостійна Дума“, що виходить у Чернівцях на Буковині, Ред.)

Карло Петро Дікльо, французький історик, мораліст і письменник (1704—1772), купався раз у Севані. Нараз какарих, що переїздила дорогою, перевернулася, а молада гарна діжка впала на землю.

Дікльо голісенький вискочив на беріг, підіб до тієї пані, щоб її помогти встати, а подочуя їй руку, сказав: — Пані, не маю, що правда, рукавичок, та гадаю, що би простите мені це!

ПРОТОКОЛ

з річних зборів Виконавчого Комітету „Об'єднання Українських Організацій в Америці“, які відбулися дня 26 жовтня 1932 р. в домі під ч. 83 Гренд Ст., Джерзи Сіті, Н. Дж.

Звіт секретаря д-ра Мируні (Глади) „Свобода“ ч. 253, 254 з 1932 р.)

Звіт фін. секретаря Волода Кривоносого:

РАХУНОК КАСИ:

Table with financial data: ПРИХІД: Липишлося з жовтня 1931, Листопада, Грудня, Січня 1932 р., Березня, Квітня, Травня, Червня, Липня і серпня. РАЗОМ \$16,529.78. Процент за рік 5.46.

РАХУНОК КАСИ: ПРИХІД: Липишлося з жовтня 1931, Листопада, Грудня, Січня 1932 р., Березня, Квітня, Травня, Червня, Липня і серпня. РАЗОМ \$16,529.78. Процент за рік 5.46.

РОЗХІД: Жовтень 1931 р., Листопада, Січня 1932 р., Березня, Квітня, Травня, Червня, Липня і серпня. РАЗОМ \$16,535.24.

На які шани вилано до краю від жовтня 1931 до жовтня 1932 р.

Table with list of names and amounts: На Ріану Школу, На вильову боротьбу, Інваліди, Письменникам, Народна Личина у Львові, Голоди на Гуцульщині, „Прогресс“ у Рудниках, Загаришна пронагада, Сороти, Націонал Лемківщині, Діломи Музей у Львові, Парламентарна Репрезентация на делегацию до Женєви, Револьвера Бурса у Львові, Бурса в Санюї, Ріана Школа в Зборюві, Народний Дім у Стріпських Стрипях, Старіх, На підтримку, На пошкодження мозган Дк, Вітовського, Нар. Дім у Вітовці Новим, „Жіноча Доля“, На організацію наукового з'їзду в Празі, На музичний конкурс, Дітям білих емігрант в Празі, Бурса в Томчолі, „Соритесь“ у Дрогобичі, „Сокіл-Батько“, Платт.

На воєнно-Наукове Товариство в Празі

На впровадження зборської козольної мозги

На впровадження Товариства в Празі на видавничо

Місцеві витрати

Пересылка грошей до краю

Почтова скринька

Мито за візками інвалідів

Разом \$15,919.06

Разом \$392.00

Разом \$16,309.06

Процент місцевих розхидів вносіть 2.2

КІЛЬ МІСЦЕВИХ ЗЛОЖИНИХ ЧЕРЕЗ „Об'єднання“ ДОПОМОГУ КРАЮ:

Table with list of names and amounts: 1. Укр. Народ. Союз, 2. Нью Йорк, Н. Дж., 3. Поньяк, Н. Дж., 4. Джерзи Сіті, Н. Дж., 5. Елізабет, Огайо, 6. Спрингфілд, Н. Дж., 7. Клівленд, Н. Дж., 8. Філадельфія, Па., 9. Котс, Н. Дж., 10. Трої, Н. Дж., 11. Ассоні, Конн., 12. Пасейк, Н. Дж., 13. Бейон, Н. Дж., 14. Сейнт-Джоз, Мо., 15. Шілоа, Н. Дж., 16. Мізія Ракс, Па., 17. Волдервіл, Н. Дж., 18. Мінеаполіс, Минн., 19. Бостон, Масс., 20. Асторі, І. А., Н. Дж., 21. Гартфорд, Конн., 22. Манчестер, Н. Дж., 23. Вустер, Р. А., 24. Гартфорд, Конн., 25. Галестонбург, Кофр., 26. Бетелге, Па., 27. Остон, Па., 28. Аелентап, Па., 29. Перт Амбон, Н. Дж., 30. Честер, Н. Дж., 31. Рочестер, Н. Дж., 32. Нью Гейвен, Конн., 33. Істон, Па., 34. Ковстін, Па., 35. Тамс, Р. Ва., 36. Вільмington, Дел., 37. Нью Брітен, Конн., 38. Астердам, Н. Дж., 39. Нью Гейвен, Конн., 40. Бріндлорт, Конн., 41. Аглербор, Масс., 42. Стоун, Па., 43. Америк, Масс., 44. Централь, Па., 45. Бойфолд, Н. Дж., 46. Нортгемптон, Па., 47. Акрон, Огайо, 48. Стеффенс, Конн., 49. Вілкс Бері, Па., 50. Вест Гейвен, Конн., 51. Провіденс, Р. Дж., 52. Болтер, Па., 53. Лансон Сіті, Н. Дж., 54. Менна, Р. А., 55. Форд Сіті, Па., 56. Шамон, Па., 57. Баян Бурч, Н. Дж., 58. Манчестер, Па., 59. Гартем, Н. Дж.

Table with list of names and amounts: 60. Гашіок, Масс., 61. Провіденс, Р. А., 62. Пітсбург, Па., 63. Спрингфілд, Конн., 64. Фелуа, Па., 65. Гренч, Конн., 66. Гартфорд, Конн., 67. Бристон, Конн., 68. Вейлтон, Па., 69. Комуа, Р. Дж., 70. Гостон, Текс., 71. Малагон Сіті, Па., 72. Спінгерсфілд, Масс., 73. Вімендінг, Па., 74. Вустер, Масс., 75. Гартфорд, Конн., 76. Елмвуд, Н. Дж., 77. Нью Кессе, Па., 78. Бейон, Н. Дж., 79. Вільн, Р. Ва., 80. Арнолд, Па., 81. Клівленд, Конн., 82. Оулен, Н. Дж., 83. Рудленд, Вр., 84. Сейнт Паул, Минн., 85. Тайтсбург, Па.

Менше 10 доларів прислали такі місцевості: 86. Майок, Віс; 87. Сен Франсіс, Масс.; 88. Фітсбург, Конн.; 89. Шенандо, Па.; 90. Кемпбел, І. О.; 91. Кемпбел, І. О.; 92. Смітс, Па.; 93. Рівер Гед, І. А.; 94. Клівленд, Масс.; 95. Уудленд, І. О.; 96. Мак Аду, Па.; 97. Нью Гейвен, Конн.; 98. Нью Йорк, Н. Дж.; 99. Поньяк, Н. Дж.; 100. Сейнт Паул, Минн.; 101. Поньяк, Н. Дж.; 102. Сейнт Паул, Минн.; 103. Сейнт Паул, Минн.; 104. Лейксайд, Н. Дж.; 105. Делрой, Па.; 106. Батлмор, Мд.; 107. Бедфорд, Па.; 108. Сейнт Паул, Минн.; 109. Делрой, Па.; 110. Оушанг, Па.; 111. Сейнт Паул, Минн.

(Далі буде).

ПРОЩАННЯ З КОЗАКОМ.

Ще, козаче молоденя, Ти вольно не злиси, Яка твоя в мой серцю, Ти не спогадешся. На лихо я вродилася І в лиху годую, Що ти, мій шлюх козаченку, Лаше в домую. Серце виле в сльозах тогуть Моей карі очі За тобою, мисленський, Хоробрий козаче. Не в борні ти за Вкраїну Бився до загину, І до тебе за, мій шлюх, Вспіваю могуть. Попрошася і шепелю: Ти мене попроси... Хто тепер мене потішить У лиху годую? Та прощася, і зарманівши, Впала на козак, 117.67 104.25 59.35 51.13 44.80 42.50 42.06 41.07 40.75 40.75 40.75 36.00 31.59 25.90 25.50 24.00.

Іосиф Сікор.

— Правда, пане адвокат, що коли жінка робить авантюри і перешкоджає судам, можна її виводити мешканці? Адвокат: Та чи ви судія? — Ні, я тільки адвокат.

НАГЛЯЙ СУД

По хвилі свідок ледь відчинив двері не зникаючи занчуча і побачив в коридорі чоловіка в яному плащі з револьвером. Свідок замкнув двері за ним. В бюрці знаходився же Дембський, і тоді швидко завважав свідок, що є двічі ранений, а Дембський змінив. Згодом прийшла поліція.

Данилишин промовив. Предсидник: Пане Данилишин, якого ви вживали револьвера? Данилишин: Не знаю! В тому місці зривається прокуратор і вносить, щоб за протоколювано, що Данилишин врешті промовив.

Д-р Шухевич (з усмішкою): Підсудному вільно говорити, або відмовитися! Прокуратор (з досадою): Дякую за завваження! Свідок сконфронтований з підсудним вказує на Данилишина, як на подільного ростома. На запит прокуратора під свідок, що стріляючи з нього напасник був у янім плащі. Оглядаючи вінтого Березинського, свідок пізнав його як того, що до нього стріляв.

Д-р Шухевич: Отже в убитому Березинському пізнали ви напасника? Свідок: Так! По одежі. Другий ростома відповів Данилишину.

НАГЛЯЙ СУД

Д-р Марічак: Скажіть мені, звідки пішла погода, що покийного Березинського вбито кулею в крисі? Свідок не знає. Д-р Старосольський: Ви казали, що пригадає собі вистріля, а свідок: Так! Він мав широку вгору голову, а загострену вадую, і був брут.

Конфлікт оборони з прокуратором. Прокуратор: Пане Білас, яким револьвером застріляли ви Голува? Білас: Не маю я револьвера, не стріляв, бо там взагалі не був!

В тім місці д-р Старосольський з обуренням звертається до предсидника і вносить, щоб той заборонив прокураторові задавати підступні питання, а тим більше такі, що наввзують до справи вбійства Голува, з якого обжалований Білас не має нічого спільного. Прокуратор з досади зривається і заявляє, що застріляв проти звивання обороню таких висказів, як „підступний“, бо він стріміть лише до відкриття матеріяльної правди.

Предсидник виває обі сторони, щоб всяку дискусію зашлиши й обмежились тільки до контролювання зінань свідків.

Свідок Жигмонт Дембський, 32 роки, урядник скарбовий, знає, як його попередник Козан, з підсудних не пізнає нікого.

Д-р Ганкевич: Чи свідок не виключає випадку, що міг хотіть з ізіби скарбового стрілять? Свідок: Не виключаю! Евен Слауговський, 35 літ, рим-кат., постеруковий в Пустьомтах, оповідає: Дня 30. листопада в год. 12.30 прийшов до мене заступник команданта постеруку Котарський і казав мені піти до команданта. Сказав, що прийшла телефонограма про напад у Горуку, отже з огляду на те, що напасники можуть їх районом утікати, мають ім перетяти відворот.

В год. 22.30 перейшов я і підшовний Котз заведз залізничного тору аж під стацію. Коли ми минули вагони, побачили під стацією двох чоловіків, що стояли оперті на поручку. На мій запит: „хто там?“ вийшли з них (Данилишин) стріляв до мене, инций (Білас) убив Котя.

Свідок сконфронтований з обома підсудними пізнає обох. Стрляв впади майже одночасно. Свідок віддав за утікачами два стріли, потім удався на стацію, де залізничник помі йому оглянути одержану рану.

Предсидник: Пане Білас, як то було? Білас: Я не стріляв, стріляв Данилишин.

Свідок: То неправда — стріляли оба.

Данилишин себе обвинувачує.

В тім моменті встає Данилишин і рішучим спокійним голосом твердить, що стріляв лише він, а Білас.

Свідок: Я ще раз під присягою ствержую, що Данилишин стріляв до мене, а Білас до Котя, бо наскільки стріляв би лиш один, то я бачив би рух руку.

Д-р Старосольський: Прошу високій суду затрокулювати, що свідок обстоє про свої зінаньні лише тому, що не бачив руку руку. Прокур.: Пане Данилишин, кілька ви мали набобі? Данилишин: На це питання не відповідаю!

Прокур.: Пане Данилишин, як котрий револьвером вбили ви Голува? Обор. Старосольський і Шухевич звертаються рівночасно до Трибуналу з внемом, щоб предсидник виваз прокуратора до порядку і заборонив йому задавати підхоложючі питання.

Третій день розправи.

Понеділок, 19 грудня.

Нинішній день розправи виводили зінаньні дальших свідків. Зацікавлення розправи не слабе, доказом цього є заповнені слухачами саль розправ та заповнені вальтер лавки журналістів.

Свідок Маріан Станкевич, 26 рік, кат., асистент поштовий, знає, що пополудня критичного дня був у телефонній централі. Була год. 16.40 — 16.50 пополудня. Наго вийшов якийсь тіл і віддал 2—3 кроки стріляв. Свідок упав за мовником і лежав, а чоловік стріляв ще пару разів. Коли описав свідок побачив убитого в коритарі напасника, завважав, що він поділив був до того, що стріляв до свідка. Свідок перейшов потім до мовниці, де стрінувся з другом „чоловіком в курті, що знову крикнув „падий“. Свідок укотився в мовниці, де вже свідок оди урядник (Бернаркевич). Далі зінаньні свідок, що ніхто з урядовців не стріляв. З підсудних не пізнає нікого.

З мовниці вийшов свідок до телефонній централі й залезав до поліції. Підчас його знів свисти на відворот. Дальше оповідає свідок, як виглядало побовище. Д-р Ганкевич: Чи моглиб ви нам сказати, де впає перший стрі? Свідок: Ні.

(Дальше буде)

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

